

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 14612-10-16 פ.ב. נ' א.ב.

תיק חיצוני:

לפני **כבוד השופטים שבח יהודית, סג"נ, שאול שוחט, חנה פלינר** 20.12.2017

1 המערער: פ' ב'
2 ע"י ב"כ עו"ד איריס שיינפלד
3 נגד
4 המשיבה: א' ב' – קטינה
5 באמצעות אמה הגב' ע' פ'
6 ע"י ב"כ עו"ד שרון ליכט-פטרן

פסק דין

7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

השופט שאול שוחט:

1. בית משפט קמא חייב את המערער לשלם למזונות בתו הקטינה, המשיבה, ילידת 26.10.10 (להלן: "הקטינה") את הסכומים הבאים: מזונות (שוטף) 2,000 ₪; 1,860 ₪ חלק יחסי בעלות דיור; 700 ₪ חלק יחסי בעלות הוצאות אחזקת הבית – סה"כ 4,560 ₪ לחודש נכון למועד פסק הדין; מחצית הוצאות רפואיות חריגות שאינן מכוסות על ידי הביטוח הרפואי לרבות טיפול אורתודנטי ו/או טיפולי שיניים; מחצית הוצאות בגין צהרון עד הגיע הקטינה לכיתה ב'; מחצית תשלום עבור שיעורים פרטיים במקצועות אותם פירט, בהתאם להמלצות הגורם החינוכי; מחצית חוג אחד ובלבד שהסכום בו יחויב האב לא יעלה על 150 ₪. כן נקבע, כי קצבת הילדים המשולמת על ידי המל"ל תשולם לידי האם.

2. בית משפט קמא פסק את פסוקו, ביום 10.7.16, עת הקטינה הייתה כבת 5 שנים ותשעה חודשים, גילה "מקטני קטנים" ונטל המזונות הכרחיים שלה מושת על המערער באופן מוחלט (ס' 36-37 לפסק הדין), תוך שהוא קובע כי אין בנמצא פסיקה מחייבת שמשמעה כי יש "לסכום סכומי מזונות על פי היקף הסדרי הראיה" (ס' 40 לפסק הדין).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 14612-10-16 פ.ב. נ' א.ב.

תיק חיצוני:

- 1 3. עם מתן פסק הדין בבע"מ 919/15; 1709/15 פלוני; פלוני נגד פלונית; פלונית; 19.7.17, נפל
2 דבר בישראל:
- 3 "בגילאי 6-15 חבים שני ההורים באופן שווה במזונות ילדיהם מדין צדקה, תוך שהחלוקה ביניהם
4 תיקבע על פי יכולותיהם הכלכליות היחסיות מכל המקורות העומדים לרשותם, לרבות שכר עבודה,
5 בנתון לחלוקת המשמורת הפיזית ובשים לב לכלל נסיבות המקרה".
- 6
- 7 4. קביעה זו, שהתקבלה פה אחד "כאמור בחוות דעתו של השופט ע' פוגלמן" שינתה מהיסוד
8 את ההלכה אשר עמדה, עד לנתינתה, בכל הנוגע לפסיקת מזונות ילדים, שעל קביעת מזונותיהם חולש
9 הדין האישי העברי, בגילאים שבין 6 שנים ל-15 שנים.
- 10
- 11 5. בפראפראזה לדברי בית המשפט העליון ברע"א 8925/04 סולל בונה בנין ותשתיות בע"מ נ'
12 עיזבון המנוח אחמד אלחמיד ז"ל; 27.2.06 (כב' הש' מרים נאור) ניתן לומר שראוי להחיל את הילכת
13 בע"מ 919/15 רטרואקטיבית על תיקים תלויים ועומדים בערכאות השיפוט. הלכת בע"מ 919/15 לא באה
14 לעולם בחטף והיא ריחפה על פני הליכים משפטיים זמן רב לפני שניתנה. צדדים רבים ביקשו לטעון כי יש
15 לפרש את תקנת תש"ד ברוח הפרשנות שניתנה לה בבע"מ הנ"ל ועתרו לחלוקה שוויונית יותר של נטל
16 החיוב במזונות, תוך התחשבות ביחס ההכנסות וחלוקת זמני השעות, ולא רק במשמורת משותפת. תיקים
17 רבים בערכאות שונות, המתינו לסיום ההתדיינות בהלכת בע"מ 919/15, ואין זה ראוי שרק הצדדים לפסק
18 דין זה יהיו היחידים הזוכים משינוי ההלכה.
- 19 מכאן, לא רק שאין כל מניעה להידרש לערעור שלפנינו, עת הקטינה בת 7 שנים, על בסיס הילכת בע"מ
20 919/15, להיפך, "עד כמה שהפעלתה הרטרואקטיבית של פרשת אטינגר פוגעת בעיקרון
21 ההסתמכות, יש להיזקק לדינים הכלליים המגינים על אינטרס זה, כדי למצוא בהם תרופה. על כן יש
22 לאפשר לצדדים בערכאה הדיונית – אשר הגישו כתבי בית דין לפני פרשת אטינגר (בענייננו, לפני
23 בע"מ 919/15 ש' ש') לתקן אותם בעקבות אותה פרשה. כן יש לאפשר להעלות טענות בעניין זה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 14612-10-16 פ.ב. נ' א.ב.

תיק חיצוני:

1 במסגרת הערעור, כל עוד פסק הדין לא הפך לסופי" (דברי הנשיא אהרון ברק – כתוארו אז – בפרשת
2 סולל בונה הנ"ל).
3
4 6. בהתייחס לפסק הדין בבע"מ 919/15 הנ"ל קבע סגן הנשיא השופט שנלר בעמ"ש 33549-04-
5 16 פלוני נ' פלונית; 2.11.17, אחרי שסקר את הגישות השונות בפסיקה שקדמו לפסק הדין האמור, את
6 הדברים הבאים:
7 "מכל מקום, דומה כי בפרשת פלוני לא נזקק בית המשפט לפתרון זה או אחר, בהתחשב בחובת
8 האב האמורה, אלא בסיס פסק הדין, ביטול אותה פרשנות שתוצאתה חיוב אב במזונות הכרחיים
9 בגילאים האמורים, וכי על כן יש לראות את כל חיובי המזונות מדין צדקה, כשלעניין זה שווים האב
10 והאם. ההנמקה בתמצית, כי יש לפרש את תקנות תש"ד, באופן שלאחר גיל 6 החיוב במזונות הוא
11 מדין צדקה בלבד. יתר על כן, אין לקבל פרשנות לפיה גם אם מדובר מדין צדקה חיובו של האב קודם
12 ועיקרי לחיובה של האם.
13 אכן, בית המשפט ציין כי עניינו של פסק הדין במשמורת משותפת, תוך שכב' השופט פוגלמן מציין
14 כבר בפתיחת פסק דינו (פסקה 3) כי "...דיונינו במצב הראשון שבו הילד שוהה בביתו של כל אחד
15 מן ההורים פרקי זמן זהים: 7 לילות ב-14 ימים או 15 לילות ב-30 ימים". עם זאת, מעת שבת
16 המשפט קבע את השינוי בתפיסה העקרונית, אודות מקור החיוב של המזונות לאחר גיל 6, סבורני
17 כי יש להחיל את העיקרון בכל מקרה בו דנים בנושאים אלו בשאלת מזונות ילד מעל גיל 6.
18 כמובן, שבבואנו ליישם את החלת העיקרון כדלעיל, יש להתחשב במכלול הנסיבות לרבות שאלת
19 יכולתם הכלכלית היחסית של כל אחד מההורים מכלל המקורות, כולל הכנסה מעבודה, כמו גם יתר
20 נסיבות העניין (פסקה 142 לפסק דינו של כב' השופט פוגלמן), ובעת שמדובר בזמני שהייה שאינם
21 שווים, הרי יהיה מקום כמובן להתחשב גם באותם זמני שהייה כפי שהינם בפועל.
22 בנוסף לאמור יש להפנות גם לקביעותיה של כב' השופטת ברק ארז אודות יישום חלוקת האחריות
23 וההוצאות תוך ההתייחסות הספציפית לנושא המדור, וכפי שהדברים באו לידי ביטוי בפסקה 61
24 לפסק דינה והעקרונות המפורטים שם, תוך הדגשה "...הכל לפי שיקול דעתה של הערכאה הדיונית
25 על-פי הנסיבות המשפחתיות...", לרבות בחינת שאלת הוצאות המדור ותשלום המזונות".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 14612-10-16 פ.ב. נ' א.ב.

תיק חיצוני:

7. אף אני סבור, כי בבסיס פסק דינו של בית המשפט העליון – שינוי הדין הנהוג לגבי פרשנות תקנת תש"ד שהיתה ועודנה המקור הנורמטיבי בדין האישי העברי לחיוב ילדים בגילאי 6-15. לטעמי, לא מדובר באימוץ פרשנות חלופית לתקנה זו רק בנסיבות בהן מדובר במזונות ילדים, בגילאים הנ"ל, הנמצאים במשמורת משותפת עם חלוקה שווה של זמני השהות. התקנה אינה עושה אבחנה תלוית משמורת וגם הפרשנות החלופית לה, שאומצה בפסק הדין, לאחר שנסקרו כל השיקולים התומכים בפרשנות זו, לא סויגה בחוות דעתו של השופט פוגלמן רק לקטגוריה הספציפית המכוונת למקרים נושא הערעורים שעמדו לפניו בהם מדובר היה במשמורת משותפת והורים בעלי יכולת כלכלית שווה. הראיה לכך – בהתייחסותו לחוות דעתו של השופט ברק ארז אומר השופט פוגלמן: **"בהינתן האמור בחוות דעתי... אני מצטרף למסקנה המעשית כי מדובר ביישום הראוי של העקרונות שעליהם עמדתי בפסקה 142 לחוות דעתי, במקרה הטיפוסי של משמורת פיזית משותפת כברירת מחדל שניתן לסטות ממנה"**. רוצה לומר: הבעיה התעוררה במלוא עוזה בנסיבות ספציפיות של משמורת משותפת בין הורים בעלי יכולת כלכלית שווה; יש להניח כי נסיבות אלה הן שהצדיקו מתן רשות הערעור מלכתחילה; הפתרון נמצא בקביעת עקרון מנחה כללי (אימוץ פרשנות שונה לדין נוהג כללי) + מתן הוראות כיצד ייושם העיקרון בנסיבות של משמורת פיזית משותפת + החזרת התיקים לבית משפט קמא על מנת שייתן פסק דין בהתאם לעיקרון הכללי החדש וההוראות החדשות ליישומן באותו מקרה ספציפי.
- משחוות דעתו של השופט פוגלמן אומצה על ידי חברי ההרכב "בשורה התחתונה" ממש, לפני חתימות השופטים הנכבדים, זו המסקנה ואין בלתי (ראו בהקשר זה דברי השופט סולברג והשופט דנציגר בחוות דעתם בנושא).
- 19
8. משכך הם פני הדברים, נדרשת הערכאה הדיונית, בבואה לפסוק את חיוב המזונות לילדים בגילאי 6-15 שנים, שעל קביעת מזונותיהם חולש הדין העברי, להכריע גם בנטל חלוקת החיוב בין ההורים על פי הכללים שנקבעו בבע"מ 919/15. לשם כך, על הערכאה הדיונית לקבוע ממצאים עובדתיים ביחס לפרמטרים הבאים:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 14612-10-16 פ.ב. נ' א.ב.

תיק חיצוני:

- 1 א. צרכי הקטינים – יש לקבוע את גובה הצרכים תלויי השהות ובכללם מדור והוצאות מדור; הצרכים
2 שאינם תלויי שהות; צרכים חריגים/הוצאות חריגות – והכל "עד כדי רמת החיים לה הורגל(ו) ערב
3 הפירוד או שלה היה (ו) ראוי(ים) ללא הבחנה בין הכרחי ללא הכרחי".
- 4 ב. היכולות הכלכליות של ההורים – בית המשפט העליון אינו נוקט בהיגד הכנסות ההורים אלא בהיגד
5 רחב יותר. יש לקבוע את היכולות הכלכליות של כל אחד מההורים מכל המקורות העומדים לרשותם
6 "לרבות" שכר עבודה.
- 7 ג. קביעת היחסיות של היכולת הכלכלית של ההורים, האחד מול רעהו - נתון זה, כשלעצמו, ולעצמו,
8 רלבנטי ביחס לצרכים שאינם תלויי שהות ולצרכים החריגים.
- 9 ד. חלוקת המשמורת בפועל – נתון זה, המכוון לחלוקת זמני השהות, יילקח בחשבון לעת קביעת חלוקת
10 הנטל בין שני ההורים ביחס לצרכים תלויי השהות, יחד עם הנתון של היכולות הכלכליות של ההורים.
11
- 12 9. פרשנות זו, לפרמטרים שאמורים לשמש את הערכאה הדיונית בעבודתה, אינה מכוונת לדיני
13 הצדקה כמשמעותם במשפט העברי; חיובו המוגבר של האב לפני האם במזונות בדיני צדקה; פטור מחיוב
14 אם יש לקטין, הנצרך, משלו ועוד (ראו בהקשר זה פסק דינו של בית הדין הרבני האזורי בבאר שבע בתיק
15 147728 שניתן בסמוך לאחר פרסומו של בע"מ 919/15). פרשנות זו, מכוונת לטעמי, להוראת ס' 3 א
16 לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) תשכ"ט-1959 שעל יישומה עמד בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
17 בע"מ 1098/07 פלוני נ' אלמוני; 31.8.08; הוצעה לגביה נוסחה בעמ"ש (חי') 42513-04-14 א' ש' נ'
18 י' ש'; 4.1.15; ואשר הורחבה ויושמה בעמ"ש (ת"א) 59072-02-15 ע' מ' ואח' נ' ע' ג'; 3.7.16 על
19 ילדים בגילאים 15-18 שעל מזונותיהם חולש הדין העברי
- 20 מודע אני לרתיעה הקיימת בקרב העוסקים במלאכה משימוש בנוסחאות מתמטיות. עם זאת, משנקבעו
21 הפרמטרים של יחס היכולות הכלכליות אל מול יחסי זמני השהות לצורך קביעת חלוקת הנטל בהכרח
22 תאמר שעניין לנו בנוסחה/חישוב מתמטי. הנוסחה המתמטית בה עסקו שלושת פסקי הדין הנ"ל אמורה
23 לתת לערכאה הדיונית קנה מידה; אין בתוצאה המתקבלת ממנה ובהפעלתה במקרה פרטני משום כזה
24 ראה וקדש. אומר על כך השופט פוגלמן בפסק הדין בבע"מ 919/15:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 14612-10-16 פ.ב. נ' א.ב.

תיק חיצוני:

1 "וגם זאת יש לומר, אין מדובר בקביעת נוסחאות אריתמטיות נוקשות הקושרות בין התנהלות ההורים
2 והיקף המשמורת המסורה לכל אחד מהם לבין שיעור המזונות. פסיקת המזונות לעולם לא תסמוך
3 אך על "המספרים היבשים" – אם לעניין נתוני ההשתכרות של ההורים, אם לעניין יחס השהייה אצל
4 כל אחד מהם. בטרם יפסוק באופן סופי את סכום המזונות על בית המשפט להוסיף ולהתבונן היטב
5 על התא המשפחתי שלפניו ועל נסיבותיו הפרטניות ולהבטיח את חלוקת הנטל ההולמת ביותר
6 תנאים אלה. הקביעה תהיה נטועה תמיד במכלול נסיבות העניין, וכששיקול העל המנחה אותה הוא
7 טובת הילד ורווחתו בבתי שני ההורים" (פסקה 126 לפסק הדין).

8

9 10. שני באי כוח הצדדים, טענו לפנינו על בסיס בע"מ 919/15. משפסק דינו של בית משפט קמא
10 לא פסק את פסוקו על בסיס פסק דין זה והפרמטרים שנקבעו בו; משלא עלה בידינו לחלץ בעצמנו את
11 הפרמטרים הללו מתוך פסק הדין; משלא נכון יהיה שפסק הדין בעניינים של הצדדים כאן, על בסיס
12 919/15 יינתן לראשונה על ידינו ובכך יפסיד מי מהם את זכותו לערער בזכות - אין מנוס, לטעמי, אלא
13 לקבל את הערעור ולהחזיר את עניינם של הצדדים לבית משפט קמא לקביעת המזונות וחלוקת הנטל
14 מחדש על בסיס פסק הדין בע"מ 919/15 וההנחיות שניתנו בפסק הדין כאן. בית משפט קמא יהא רשאי
15 להחליט, על פי שיקול דעתו, בדבר הדרך הדיונית בה ישלים את מלאכתו לרבות השלמת ראיות ו/או
16 טיעונים.

17

18 11. בנסיבות אלה אציע לחבריי כי המזונות שנפסקו על ידי בית משפט קמא בפסק דינו יישארו על
19 כנם כמזונות זמניים; התיק יוחזר לבית משפט קמא כאמור בס' 10 לפסק הדין; כל צד יישא בהוצאותיו.

20

21

22

השופטת יהודית שבח:

אני מסכימה.

25

**בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים
אזרחיים**

עמ"ש 14612-10-16 פ.ב. נ' א.ב.

תיק חיצוני:

1 יהודית שבח, שופטת, סג"נ

2
3

השופטת חנה פלינר:

אני מסכימה.

6

7 חנה פלינר, שופטת

8

9

10

התוצאה

11 על דעת כלל חברי המותב, אנו מורים על קבלת הערעור והחזרת עניינם של הצדדים לבית משפט קמא
12 לצורך קביעת המזונות וחלוקת הנטל מחדש על בסיס פסק הדין בבע"מ 919/15 וההנחיות שניתנו בפסק
13 הדין כאן. בית משפט קמא יהא רשאי להחליט, על פי שיקול דעתו, בדבר הדרך הדיונית בה ישלים את
14 מלאכתו לרבות השלמת ראיות ו/או טיעונים.

15

16 עד למתן פסק הדין החדש יישארו על כנם המזונות שנפסקו על ידי בית משפט קמא כמזונות זמניים.
17 בהליך הערעור יישא כל צד בהוצאותיו.
18 העירבון שהפקיד המערער יושב לו באמצעות באת כוחו.

19

20 ניתן לפרסום ללא שמות הצדדים וללא פרטים מזהים.

21

22 ניתן היום, ב' טבת תשע"ח, 20 דצמבר 2017, בהעדר הצדדים.

23

חנה פלינר, שופטת

שאול שוחט, שופט

יהודית שבח, שופטת, אב"ד

24